

SYSSLINGEN

Medlemsblad 1, 2013 Årgång 20

Ordföranden har ordet

Snön ligger vit på taken – endast släktforskaren är vaken.

Sådana här dagar, då man riskerar att antingen bli insnöad eller inplogad i sin bostad, är det skönt att ha en meningsfull hobby, så det har blivit mycket släktforskning för mig de senaste veckorna.

För oss i Vaxholm innebär det nya året att vi måste byta möteslokal. Jag hoppas att vi kommer att trivas lika bra i den nya lokalen som vi gjort i den gamla.

I övrigt kommer föreningen att jobba på som vanligt, d v s med månadsmöten, datastugor och släktforskningsjour på biblioteken i Vaxholm och Åkersberga.

Vi har även fått önskemål om att vi skall anordna studiebesök och är tacksamma för tips om vad ni vill besöka. Hör av er till någon av oss i styrelsen och berätta! Om vi får tillräckligt med anmälningar ordnar vi naturligtvis med studiebesök.

Gott Nytt Släktforskarår!

Anita Järvenpää

Medlemsavgiften 2013

Nu är det dags att betala in medlemsavgiften för 2013. Avgiften är 125 kronor per medlem. Medlemmar under 25 år betalar 25 kronor. Medlemsavgiften sätts in på föreningens **plusgirokonto: 448 57 91-0**. Glöm inte att skriva ditt namn, adress och eventuell e-postadress.

Föreningens adress:
Guckuskovägen 12,
184 35 Åkersberga

Styrelse:

Ordförande	Anita Järvenpää	08-541 338 19
<i>e-post:</i>	<i>anita.jarvenpaa@roslagen.be</i>	
Sekreterare	Carl-Göran Backgård	08-540 611 36
<i>e-post:</i>	<i>cg@roslagen.be</i>	
Kassör	Ingalill Hallberg	08-540 233 83
<i>e-post:</i>	<i>ingalillhallberg@roslagen.be</i>	
Ledamot	Torbjörn Claar	08-541 377 38
<i>e-post:</i>	<i>claar@roslagen.be</i>	
Ledamot	Christer lind	08-541 310 75
<i>e-post:</i>	<i>ch2.lind@roslagen.be</i>	
Ledamot	Lars Enulf	08-768 13 27
<i>e-post:</i>	<i>enulfpost@gmail.com</i>	
Ledamot	Olle Keijser	08-540 693 07
<i>e-post:</i>	<i>okeijser@roslagen.be</i>	

Medlemstidningen Sysslingen utkommer med 4 nr/år
Bidrag kan sändas till redaktören Susanne Fagerqvist,
Murkelvägen 137, 184 34 Åkersberga, tel 08-540 653 26

Ansvarig utgivare: Anita Järvenpää
E-post: sysslingen@hotmail.com, eller
info@roslagen.be

Hemsida: www.roslagen.be

Hemsideskonstruktör: Olle Keijser

För signerade bidrag ansvarar författaren.
Citat får göras ur Sysslingen om källan anges.

Medlemsavgift

Avgiften är 125 kronor per medlem och år och 25 kronor
för medlem under 25 år. Betalas till föreningens

plusgirokonto: 448 57 91-0

Glöm inte att ange namn, adress och e-postadress.

Innehåll

Ordföranden har ordet	1
Medlemsavgiften 2013	1
Redaktionen har ordet	2
Alfred Nobel.....	3
Fiskare från Skarpö	5
Hårda tag i Älghult 1898	9
Hemmet och Dyrtiden	10
Statistik över födda från föreningens CD	13
Föreningens höstmöte i Vaxholm	15
Sysslingens datum för 2013	16
Nya medlemmar	16
Copexmaskiner bortskänkes.....	16

Redaktionen har ordet

Välkommen in i ett nytt forskarår och tidningens 20:e årgång. Man kan inte annat än undra: Vart tar tiden vägen?

I detta nummer hittar ni lite smått och gott. Leif fortsätter sitt plockande i föreningens cd. Vi får även läsa sista delen om Fiskare från Skarpö mm.

Det är nu hög tid att betala föreningens medlemsavgift om det inte redan är gjort. (Se första sidan.)

Som vanligt efterlyser vi material till vår tidning. Det kan vara korta eller långa artiklar. Allt mottages med tacksamhet.

Med hopp om trevlig läsning.

Susanne Fagerqvist

E-post: sysslingen@hotmail.com

*Nästa nummer av Sysslingen
kommer i mars 2013
Manusstopp den 15 februari 2013*

Alfred Nobel

Den 10 december var det åter dags att bänka sig framför Tv:n och delta i nobelfestligheterna i Konserthuset och Stockholms stadshus. Jag är inte bara intresserad av att titta på den pompa och ståt som TV sänder under själva Nobeldagen, utan brukar också titta på de intressanta programmen som sänds om de olika pristagarna och deras insatser.

Den man vi har att tacka för allt detta är, som bekant Alfred Nobel. Han föddes i Stockholm den 21 oktober 1833. Fadern Immanuel Nobel var uppfinnare och ingenjör. Modern Andriette Ahlsell kom från en förmögen släkt. När faderns företag gick i konkurs begav denne sig ensam, först till Åbo, därefter vidare till St Petersburg i Ryssland, där han blev framgångsrik inom krigsindustrin. Efter några år följde resten av familjen efter. Alfred och hans bröder fick förstklassig utbildning av privatlärare. Vid 17 års ålder talade Alfred fem språk: svenska, ryska, engelska, franska och tyska.

Alfred skickades till Paris för att bli kemist. Där träffade han italienaren Ascanio Sobrero, nitroglycerinets uppfinnare. Nitroglycerinet var en högexplosiv vätska som ansågs alltför farlig för att vara användbar. Alfred Nobel återvände till Sverige och började experimentera. Det ledde till flera dödsolyckor, bl. a. omkom Alfreds yngre bror Emil i en av dessa olyckor. Till slut fann Alfred lösningen: han blandade vätskan med en speciell sorts sand. Dynamiten var uppfunnen.

Dynamiten blev mycket efterfrågad, främst inom byggindustrin och Nobel startade fabriker i mer än 20 länder. Han blev förmögen och levde ett liv fyllt av arbete, med bostäder i Paris, San Remo, Stockholm, Tyskland och Skottland. Han bildade aldrig någon egen familj.

Alfred Nobel dog den 10 december 1896 i San Remo, Italien. Det blev stor uppståndelse när hans testamente offentliggjordes: Nobel ville att större delen av hans förmögenhet skulle användas till att belöna framstående insatser inom fysik, kemi, medicin/fysiologi, litteratur och fred. Testamentet ifrågasattes av besvikna släktingar, myndigheter i flera länder - och av den svenske kungen Oscar II. Först 1901, efter många komplicerade turer, kunde Nobelstiftelsen arrangera utdelningen av det första nobelpri-set på Grand Hotel i Stockholm.

Litteraturtips:

Staffan Tjerneld: Nobel: En biografi

John Rosén: Alfred Nobel, hans far och hans bröder

Sigvard Strand: Nobel: Mannen, verket, samtiden

Ragnar Sohlman: Hur Alfred Nobels dröm blev verklighet.

Anita Järvenpää

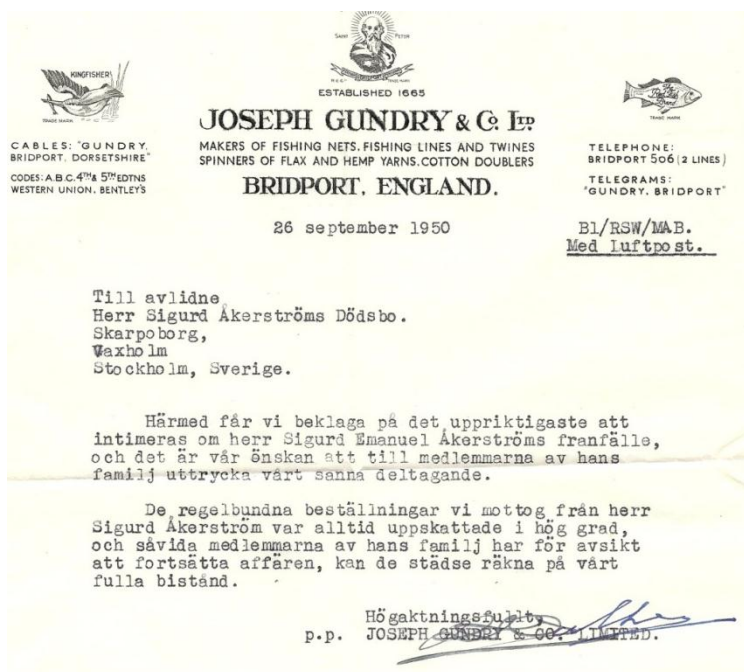
<p>Emanuel Nobel F 1757-11-22 Uppsala D 1839-01-29 Heliga Trefaldighet, Gävle Kirurg</p>	<p>Olof Nobelius F 1706-12-31 Uppsala D 1760-02-18 Uppsala Miniaturmålare</p>	<p>Petrus Olai Nobelius F Ca 1655 Gislöv, Östra Nöbbelöv D 1707-11-01 Uppsala Häradshövding</p> <hr/> <p>Wendela Rudbeck F 1668 Uppsala D 1710-06-28 Uppsala</p>
<p>Immanuel Nobel F 1801-03-24 Heliga Trefaldighet, Gävle D 1872-09-03 Maria Magdalena, Stockholm</p>	<p>Anna Kristina Wallin F 1718-11-01 Nicolai, Stockholm D 1787-03-07 Uppsala</p>	<p>Daniel Wallin F 1685 Annerstad D 1723-07-04 Stockholm</p> <hr/> <p>Brita Christina Falk F 1672 D</p>
<p>Brita Catharina Ahlberg F 1770-10-06 Heliga Trefaldighet, Gävle D 1823-10-24 Heliga Trefaldighet, Gävle</p>	<p>Olof Olsson Ahlberg F 1741-01-03 Valbo D 1794-04-10 Gävle Skeppare</p>	<p>Olof Larsson F 1703-10-20 Valbo D 1789-05-21 Valbo</p> <hr/> <p>Karin Jonsdotter F 1703-01-08 Valbo D 1773-05-19 Valbo</p>
<p>Alfred Bernhard Nobel F 1833-10-21 Jakob, Stockholm D 1896-12-10 San Remo, Italien</p>	<p>Magdalena Axmar F 1742-10-14 Heliga Trefaldighet, Gävle D 1795-01-22 Heliga Trefaldighet, Gävle</p>	<p>Nils Axmar F 1707-10-03 Heliga Trefaldighet, Gävle D 1790-09-01 Heliga Trefaldighet, Gävle Skeppare</p> <hr/> <p>Brita Persdotter Jerf F 1715 Valbo D 1783-04-12 Heliga Trefaldighet, Gävle</p>
<p>Anders Ahlsell F 1877-04-03 Alseda D 1809-03-09 Hedvig Eleonora, Stockholm Kamrer</p>	<p>Johan Nilsson F 1741-04-11 Alseda D 1794-12-13 Alseda</p>	<p>Nils Andersson F 1714 D 1765-04-30, Alseda Torpare</p> <hr/> <p>Sara Andersdotter F 1715-11-09, Alseda D 1773-06-04 Alseda</p>
<p>Andrietta Carolina Ahlsell F 1803-09-30 Maria Magda- lena, Stockholm D 1889-12-07 Jakob, Stockholm</p>	<p>Kerstin Andersdotter F 1746-10-01 Alseda D 1827-04-25, Alseda</p>	<p>Anders Enarsson F 1717-09-01 Alseda D 1776-04-22 Alseda</p> <hr/> <p>Maria Jonsdotter F 1721-08-03 Skirö D 1786-02-00 Alseda</p>
<p>Carolina Wilhelmina Roosspigg F 1776-09-24 Marstrand D 1866-12-11 Katarina, Stockholm</p>	<p>Johan Roosspigg F 1743-09-04 Arboga D Efter 1803</p>	<p>Johan Johansson Roosspigg F 1721-12-05 Arboga D 1788-03-14 Arboga Stadsfiskal och handelsman</p> <hr/> <p>Anna Beata Ljung F 1718-09-13 Arboga D 1800-09-12 Arboga</p>
	<p>Anna Maria Forsberg F 1750 Norrköping D Efter 1803</p>	<p>Johan Eliasson Forsberg F 1709 Stockholm D 1754-12-23, Riddarholmen, Stockholm Brukspatron</p> <hr/> <p>Catarina Charlotta Buckau F 1719 D 1752-07-23 St Johannes, Norrköping</p>

Fiskare från Skarpö

Här fortsätter och avslutas artikeln (del 3) av Margareta Eriksson, barnbarn till Sigurd Emanuel Åkerström. Här kan ni fortsätta att följa hans levnadshistoria

En annan vintersysselsättning var att ta upp fyrkantiga isbitar som man förvarade i en ”sågsplåslada”, isstack utan tak och som man till sommaren använde till isskåpet. Isskåpet hade en låda överst där man skulle lägga isbiten som var ca 1m i fyrkant. Isbitarna såldes till sommargästerna som hade isskåp som föregångare till kylskåpen. Detta höll på så sent som i början 50-talet.

Vintern var den tid man ägnade sig åt att laga skötarna som ju ofta blev sönderrivna av olika orsaker. Det heter att man band skötar vid en byggtjyva. Det var ett arbete som även kvinnorna klarade av så när man inte hade så mycket utomhusarbete så band man skötar. Man kunde bygga skötar från grunden, men Sigurd skaffade sig en handlare från England som sålde olika fiskeredskap. Han blev deras inköpare i Sverige så han förmedlade skötar till många fiskare i Skärgården. En gång blev det problem med några skötar som Sigurd sålt till fiskare i skärgården. Så stämningen var ganska frostig ett tag. Men vid Sigurds bortgång kom följande brev vilket väl visar att misshälligheterna var avslutade.

På bilden här sitter Mina Åkerström och bygger skötar ovanför gistvallen på Almvik. I gistvallen hängde man upp skötarna för att de skulle torka. Även Alma som var

Stockholmsflicka lärde sig att både bygga och laga skötar under vinterhalvåret.

Som jag tidigare nämnt blev Sigurd tillsammans med Alma tidigt medlemmar i Vaxholms missionsförsamling. Där var de verksamma hela sitt liv. De var flitiga gudstjänstbesökare och hade viktiga uppgifter i församlingen. Sigurd blev ordförande i slutet av 1920-talet och den uppgiften behöll han fram till sin död 1950. Alma arbetade mycket med det praktiska och hon hjälpte gärna till med kaffekokningen. Det var stora tunga kaffekittlar som användes vid de stora mötena framför allt under sommaren.

Greta Jansson (102 år gammal) berättade att varje jul när man klädde julgranarna så bjöd Sigurd och Alma på saltströmming och potatis när granarna var färdigklädda. Det

var två stora granar som stod på varsin sida om altaret. Granarna stod i varsin 50 liters mjölkflaska.

Bilden nedan bör vara tagen någon gång i början av 1920-talet framför altaret i Missionskyrkan innan den blev ombyggd.

Alma och Sigurd sitter och står längst till höger på bilden.

Sigurd intresserade sig för mycket mer i samhället. Från början av 30-talet var han postombud på Skarpö. Jag kommer ihåg hur den lilla verandan var postlokal och hur folk kom dit för att hämta sin post. Det var ofta hans dotter Ruth som hjälpte till på posten.

På sommaren skulle posten iväg med passbåten från Skarpöborg, medan den på vintern hämtades och lämnades vid färjan på förmiddagen.

Han var också politiskt intresserad och tillhörde folkpartiet. Han satt som ledamot i kommunstyrelsen i många år. Men på den tiden tillhörde Skarpö Värmdö kommun i allt utom det kyrkliga. Så när det var sammanträde fick han åka till Värmdö. Han for med sin båt till Myttingeviken och därifrån gick han till sammanträdena som hölls i närheten av Värmdö kyrka. Det berättas att det fanns en ilsken älgdjur som besvärade under promenaden. Sigurd utrustade sig med en stor träpåk som han använde för att försvara sig med. Bertil, en av sönerna kallade den för "farsans" älgstudsare.

Ett annat område där Sigurd engagerade sig mycket var öns framtid. Skarpö Trafikförening arbetade för att få en bro till Skarpö. Det tog många år och Sigurd hann inte uppleva den fasta förbindelsen mellan Skarpö och Rindö. Däremot fick ön en pontonbro i slutet av 40-talet som lades ut på hösten när passbåtarna slutade gå i Rindösund. Sedan togs bron bort i maj månad då trafiken började igen. Mot slutet fick pontonbron ligga kvar hela året fram tills den fasta förbindelsen kom i mitten av 50-talet.

Alma var ganska sjuklig på äldre dagar, men här firar hon i alla fall sin 70-års dag. Hon bodde som jag tidigare berättat hela sitt gifta liv på Almvik utom några månader i slutet av sitt liv då hon vårdades på Vaxholms sjukhus för stora problem med urinvägar och njurar.

Hon blev 74 år gammal och avled den 7 februari 1950. I dödsannonsen står: Alma har idag efter långvarigt och med stort tålamod buret lidande, med full trosvishet gått hem till Gud. Begravningen ägde rum i Vaxholms missionskyrka och var en gripande men ändå ljus och hoppfylld högtid.

Detta fotografi av Sigurd och Alma bör vara taget runt 1944.

1950 firade Sigurd sin 70-års dag. Den firades bl.a. i Missionskyrkan i Vaxholm och på den här bilden är Sigurd tillsammans med barn och barnbarn.

Redan ett par månader senare var det dags för Sigurd att lämna jordelivet och gå för att möta sin Alma. Han hade nog inte riktigt kommit över sin sorg efter Alma. Han var på sammanträde med Skarpö Trafikförening. Sammanträdet hölls i Skarpö missionshus där Sigurd stod i predikstolen när han segnade ned söndagen den 10 september 1950.

När man läser dödsrunorna i olika tidningar så förstår man att han var en betydande person som gjort mycket för skärgården och Vaxholms missionsförsamling.

Jag skriver ner det som stod i Vaxholmstidningen efter begravningen (signaturen X-et).

Sigurd Åkerströms jordfästning i Missionskyrkan i söndags (den 17 september) blev en gripande högtid, som mäktigt visade den kärlek och aktning, som den bortgångne ägde från alla läger. En hövding hade gått bort och den sista färden blev en hövdings jordafärd.

Begravningsföljet från Skarpö till Vaxholm fick formen av en flottilj av fiskebåtar, som styrde ut från den lilla

viken vid den avlidnes hem. Flottiljen bestod av sex båtar och i den första fördes stoftet av Sigurd Åkerström över hans gamla kända farvatten med sönerna Ragnar och Bertil vid rodet och efter stränderna stod Skarpöborna för att bevittna den sista färden från hemön. En strålande sol lyste över den gripande tavlan och över de många flaggorna på halv stång.

Efter framkomsten till Vaxholm gick processionen upp till Missionskyrkan som var fylld till sista plats. En myckenhet blommor, över hundratalet kransar och buketter, fyllde fonden runt katafalken med höstens klara färger. När kistan bars in i kyrkan, spelades "Pilgrimskör" ur Tannhäuser av Wagner på orgel varefter Musiktrion utförde "Aases död" av Grieg. Sedan Missionskyrkokören sjungit Sarwes kända "Säll är den själ" och en psalm sjungits unisont, höll officianten pastor Axel Björkelid griftetalet med utgång från Tim 4:7 "Jag har fullbordat mitt lopp". Han påminde om att den avlidne borde lära oss att betänka hur korta våra dagar äro och ställa oss inför två frågor. Hur har jag levat? Och kan jag möta Gud? Sigurd Åkerströms livsgärning talar till oss efter hans bortgång. I ett halvt sekel hade han ägnat sin kraft åt Vaxholms Missionsförsamling och stått i dess ledning i 22 år. Han har skrivit vackra blad om trohet och ödmjukt tjänarsinne i dess historia.

I det allmänna ivrade han särskilt för sin ös bästa, det gjorde han in i det sista och att han i denna uppgift dessutom fick sluta sitt liv i Skarpö missionshus är en god sammanfattning av hans livsverk.

Sedan jordfästningen ägt rum enligt missionsförbundets ritual, följde kransnedläggning. Först trädde barn och barnbarn fram till baren och deras talan fördes av sonen Ragnar. Han tackade för en god far, för förböner och omtanke och aldrig sviktande omvårdnad. För missionsförsamlingen talade Julius Jonson från Skarpö, som mindes den bortgångne ordförandens stora intresse för församlingen och gudstjänsterna. Brodern Ossian Åkerström talade som den siste i syskonskaran och Martin Jansson från Resarö tolkade församlingens känslor av saknad och tacksamhet.

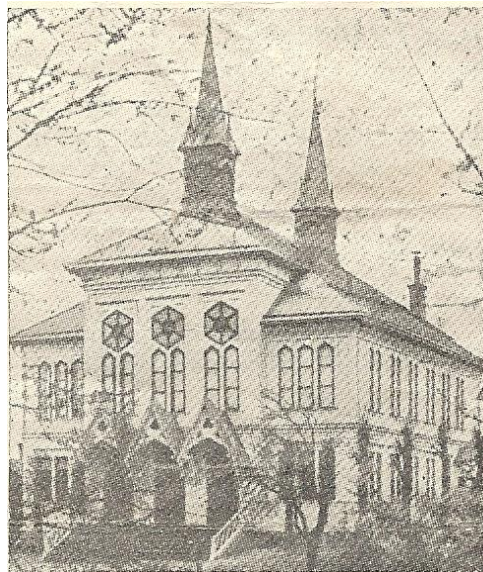
Kyrkoherde H. Löwing nämnde att bland de sörjande är även Vaxholms Kyrkofullmäktige vars tack han framförde, därtill fogande också ett personligt tack. Han var, sade kyrkoherden, en varm kristen och en sann ledartyp som visade vägen. Sedan fanjunkare Österberg framfört en sista hälsning från Frälsningsarmén, talade kontrollör Sven Alde-

rin från Stockholm 1 och uttalade postverkets varmaste tack för nära tjugoorig tjänst som dess ombud på Skarpö. Endast ett ord kunde täcka arten av hans verk där: Föredömligt.

Fiskare R. Sjöblom talade för Vaxholms strömmingsfiskare och ämneslärarinnan Gudrun Lindholm framförde KFUK:s tack för gott grannskap. I ett gripande och varmt anförande yttrade rektor Henning Hede bl.a. I dag är det sorg i ett hem, det är sorg i en församling och det är också sorg i ett samhälle. Sigurd Åkerström står som en förebild för en enkel, flädfri människa, som i sin yttre gärning inte gjorde så stort väsen av sig och strävade efter så lysande platser, men som stod trofast på sin post.

Folkpartiet bringar sitt tack för trogen vakt kring gemensamma ideal. Hr Knut Ljunglöf och Morin nedlade slutligen en krans från Skarpö Trafikförening, varefter en skriftlig hälsning från pastor Gottfrid Hultfors upplästes. Kören sjöng "Och jag såg en ny himmel" av Dahlöf, varefter följde Välsignelsen och psalmsång. Till sorgemusik från orgeln utbars kistan och fördes till kyrkogården, där gravsättning ägde rum. Efter denna var anordnad en minnesgudstjänst i Missionskyrkan varvid ett flertal talare påminde om den bortgångnes stora insats i livet och om vikten av att i samma anda föra verket vidare. Frid över hans minne.

Margareta Eriksson

Hårda tag i Älghult 1898

En liten notering i en av Älghults församlingsböcker gjorde mig väldigt nyfiken. Karl Rudolf Leonard Kungberg, en av många småländska släktingar på farfars sida har haft "uffens" för sig.

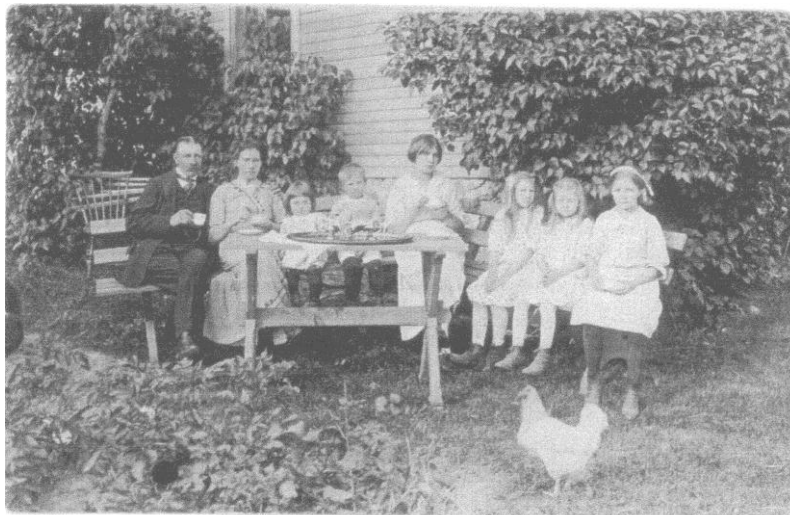
Arbetaren Konrad Johansson anmäler till Kronolänsman Gustafsson, att Rudolf den 11 mars 1898 i Elghults Prestgårds drängstuga, "fattat honom om strupen, sparkat honom på benen, samt med blotta handen tilldelat honom flera slag i huvudet, af hvilka slag ett varit så hårt, att angifvaren till följd deraf under flera dagar lidit af hufvudvärk". Som om inte detta skulle varit nog. Följande dag möts kombattanterna ånyo i Handlanden Sjöquists (!) handelsbod.

Där har Rudolf "öfverfallit angifvaren ock sökt omkullslå honom". Vidare har Rudolf "å allmän väg vari berusad", och vid ett senare tillfälle i drängstugan "spännt knif".

Rudolf erkänner, och döms till fängelse en månad och till böter för "resande af lifsfarligt vapen". Tillhoppa landar straffet på fängelse två månader, böter för misshandel och fylteri, fyrtio kronor.

Vad händer då senare med Rudolf kan man undra? Av förklarliga skäl frikallas han från militärtjänstgöring 1900, han har ju fängelsestraff att avtjäna. 1900 är han också sammanvigd med Hildur Josefsson och är till professionen både postkörare OCH slaktare. I skrifter om älghultsborna beskrivs Rudolf som "en lugn och trygg person". Att han var

slaktare och FJÄRDINGSMAN! Först reste han omkring med häst och vagn och sålde varor i bygden. Sedan han 1921 köpt bil, skedde försäljningen med den. Sju barn fick Rudolf och Hildur. Rudolf avled 1962, 84 år gammal, efter ett händelserikt liv.

Källor: Församlingsböcker Älghult 1899-1904 och 1905-1910 och Domutslag 241/1898 Uppvidinge häradsrätts arkiv. Bild: Rudolf och Hildur med barnen framför hemmet i Grönskoga, nära Älghults kyrka.

Olov Kungberg.

Dokument med domarna finns att läsa på vår hemsida.

Hemmet och Dyrtiden

Här har vi en bok som kom ut under andra världskriget. Naturligtvis ur Ingeborg Lindqvists samling. I förordet poängteras husmoderns svåra roll att få pengarna att räcka till. Med hjälp av denna bok skall hon ges tips i hur man sparar.

Först kommer en del om allmänna råd i att sköta ett hushåll och vad man bör tänka på för att kunna spara. Därefter en receptsamling som är uppdelad på potatis, grönsaker, frukt och bär. Ytterligare sju huvudkapitel med recept inom områdena: Mjöl och gryn, Äggrätter, kött och fisk, Fisksåser, Svamprätter, Anrättningar av överlevor, Några efterrätter, Diverse recept. Som avslutning finns några sidor om Regler för konservering.

Jag tänkte visa några av recepten och börjar med rabarbersago, vad det är egentligen vet jag inte. Har aldrig hört ordet tidigare. Inte gav sökningen på Internet någon hjälp heller. Möjligen att det på modernt språk kallas kompott. Det talas om en koklåda i receptet. I boken förklaras det som en låda som är klädd med hö eller halm vari man sänker ner kokkärnen så att de håller värmen och svalnar sakta.

Ett tips om hur man livar upp unknat kött blir ett annat recept du som läsare få ta del av. Även hur man kan få det sega köttet mörkt vill jag inte undanhålla dig.

Inkokt strömming passar väl bra så här i skärgården.

Potatissallad av överlevor kanske kan förklara vad ordet betyder.

Krigssmör i olika varianter får bli final ur denna bok.

Leif Gannert

Rabarbersago.

(Enklare sätt.)

½ liter skalad rabarber i bitar uppkokas i vatten tillsammans med 1 kkp. vattenlagda sagogryn och litet socker eller sirap. Ställes i koklådan 1½ timme och får sedan en hastig efterkokning och avredes.

Kryddas med litet kanel och serveras med mjölk.

Unknat kött.

är ej angenämt till föda. Om det beströs väl med pulvriserat träkol, kan det dock åter bliva användbart. Sköljes väl i kallt vatten, innan det anrättas.

Huru segt kött kan göras mört.

I vissa fall synes intet annat medel hjälpa än långvarig kokning eller stekning. Att tillsätta en eller ett par matskedar brännvin eller konjak under kokningen brukar medföra gott resultat.

Inkokt strömming.

Strömmingen rensas, sköljes och kokas med salt, lagerbärsblad, kryddpeppar, ättika och dill. Vattnet bör stå nätt och jämnt över sillen, då den ilägges. Serveras kall.

Potatissallat.

(Med kött, fisk eller sill.)

Kokt eller stekt kött eller fisk av vad slag som helst urbenas noga, skäres i tärningar och blandas med lika mängd i bitar skuren kokt potatis samt överhålles med en sås av grädde, som ej behöver vara så tjock, ättika, tillsatt med senap, peppar, salt och socker. Även sill kan användas till denna sallat, om den dagen förut vattenlägges. Utom potatis kan man taga rödbetor, inlagda gurkor och äpplen, som då också skäres i tärningar eller skivor,

"Krigssmör".

Rec. från Göteborgs skolkök.

¼ kg. smör.
5 kkpr mjölk,
1½ hg. mjöl,
1 äggula,
salt.

Smöres smältes i en gryta, mjölet nedröres och mjölken tillsättes litet i sänder under rörning. Man bör ej låta det koka utan blott sjuda något vid sidan av elden under 10 minuter. Sist tillsättes äggulan under omrörning, varpå blandningen saltas och det hela omröres kraftigt, tills det kallnat. Bredes som smör på bröd.

Ett omtyckt recept på "krigssmör".

Lilly Axelsson.

¾ l. söt mjölk.
2 dlr vetemjöl
2 msk. potatismjöl
3 msk. maizena
¼ kg. smör
saften av en råreven morot
salt efter smak.

Vetemjölet ivispas den kalla mjölken och får koka under ständig omrörning. Det andra mjölet upprört i mjölk tillsättes. Får koka 5 min. under flitig omrörning, som fortsättes, tills smeten kallnat, då smöret, som rörts tills det blir vitt, tillsättes. Färgas med morotsaft, om så önskas och saltas. En våt lapp lägges över, för att smöret ej skall torka på ytan.

Ett annat recept att göra "krigssmör".

Man river varm, kokt potatis och arbetar moset noga samt blandar det med en lika eller mindre mängd smör, saltas och knådas noggrant med smörsked.

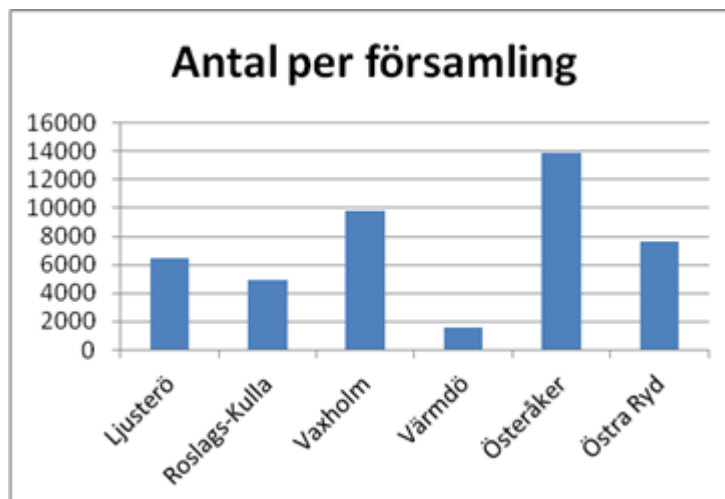

Statistik över födda från föreningens CD

Totalt innehåller materialet 44.336 st poster. Som jag gjort med övriga, vigda och döda, så kommer här lite statistik kring alla födelsenotiser. Jag har ”knådat data” som man säger i vissa kretsar.

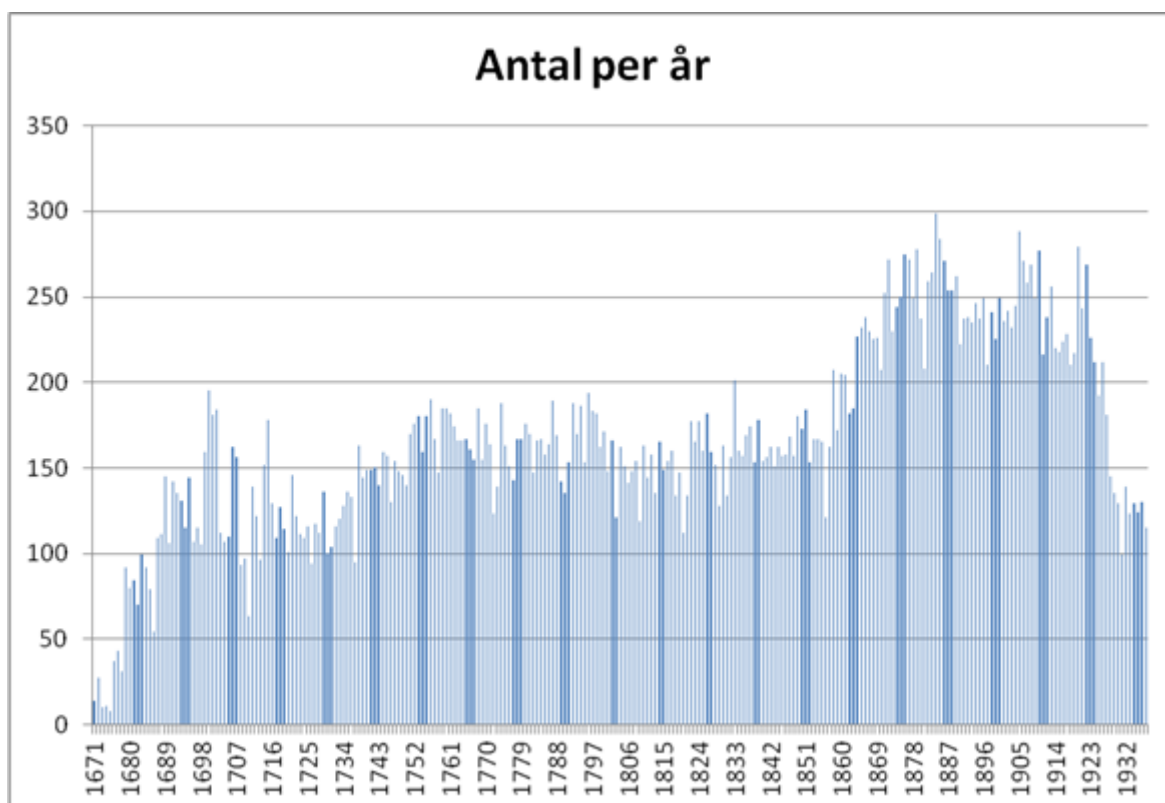
Jag börjar med det enkla, antal födda per församling:

Församling	Antal per församling
Ljusterö	6.436
Roslags-Kulla	4.952
Vaxholm	9.846
Värmdö	1.556
Österåker	13.909
Östra Ryd	7.637

Att Värmdö är med beror ju på att Ljusterö tillhörde Värmdö i tidigt skede. Vaxholm har fler födslar än vad staden presterat. Militären var som en egen stad med egen kyrkobokföring, Garnisonsförsamling. Även om det var prästen i Vaxholm som ansvarade för bokföringen.

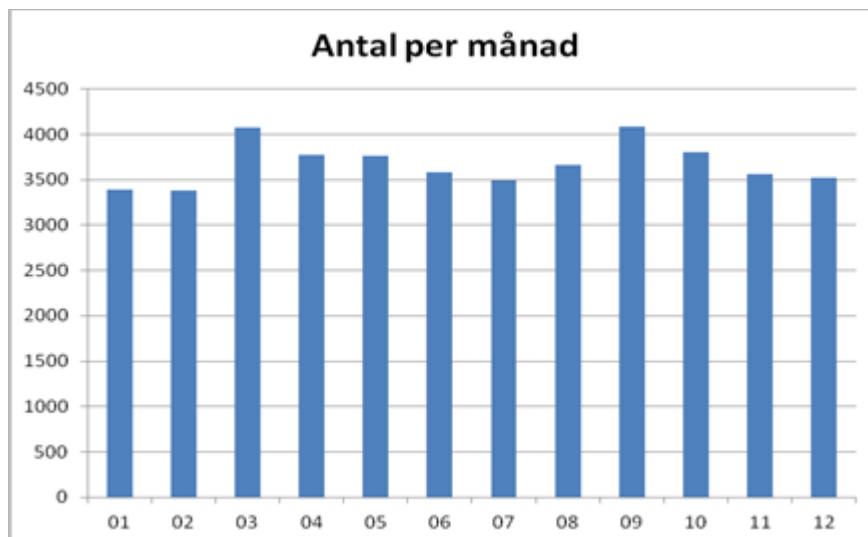
Nu till ett häftigt stapeldiagram. **Antal födda per år:**

Äldsta födelseuppgiften vi registrerade var 1671. I detta material finns ett bortfall på 48 st. De saknade årtal, men med tanke på volymen i övrigt så är det nog försumbart. Jag antar att befolkningsökningen skapar den stigande trenden. Nativiteten fram till 1900 – 1915 var nog densamma. Men i och med att barnadödligheten sjönk så ökade folkmängden. Någon gång kring 1920 så finns en tydlig trend på att antalet födslar avtar. Jag gissar att det har med levnadsvilkorens förbättring att göra.

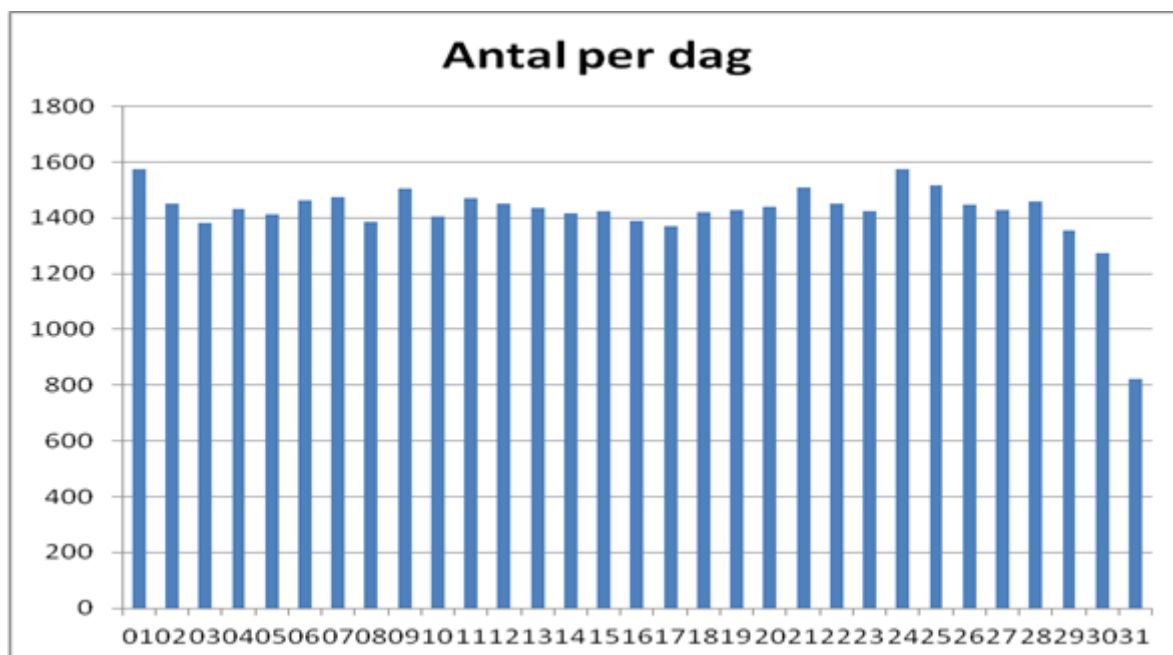
Antal födda per månad borde säga lite om när man under året avlade sina barn som mest. Lite vulgärt uttryckt, men sanning.

Januari	3.394
Februari	3.380
Mars	4.074
April	3.774
Maj	3.763
Juni	3.579
Juli	3.488
Augusti	3.665
September	4.083
Oktober	3.800
November	3.557
December	3.526

Bortfallet är bara 253 poster, vilket nog även här kan anses som försumbart. Mars och september har en tydligt markerad maxnivå. Midsommar och jul-nyår är väl det man tänker på i första hand när avlandet skett.

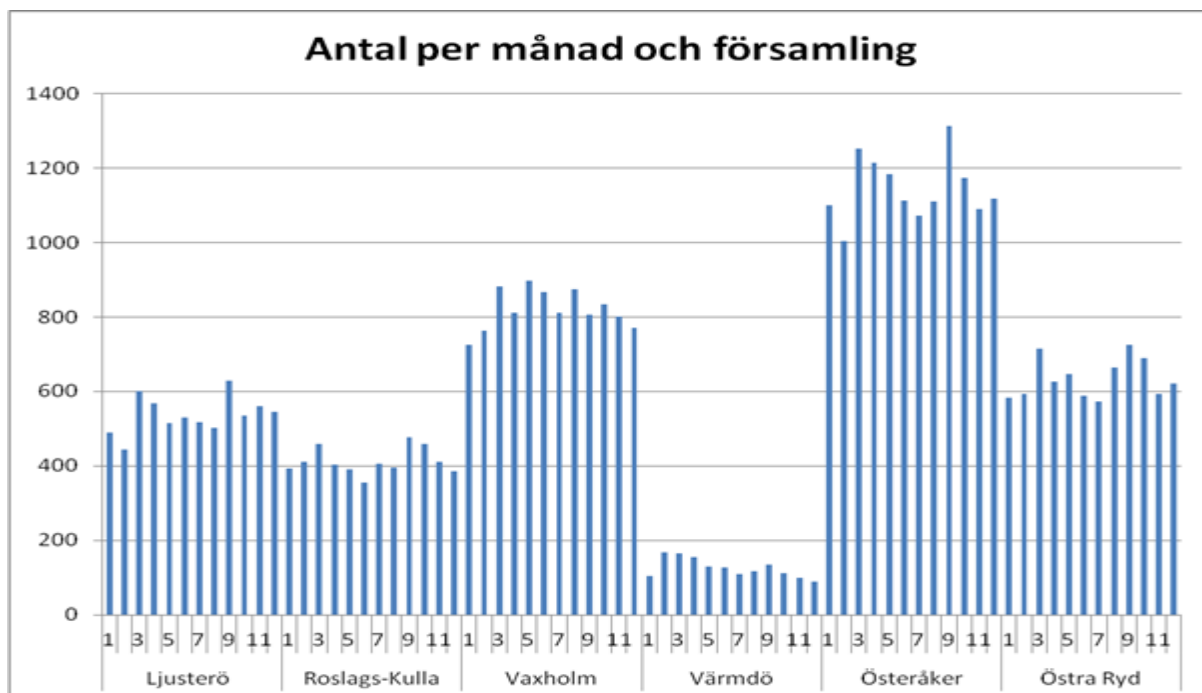
Antal födda per dagnummer i månaden. Inte helt relevant som kan ge något. Men låt oss titta om det finns någon variation under månaden. Nu gäller ju dessa värden årets alla månader. Februari är ju klart kortast och 7 stycken innehåller ju 31 dagar

Den 1:a och 24:e i varje månad har en tydlig markering. Jag är inte kompetent att förklara det. Om man delar upp materialet ännu mer så kanske man kan få fram en orsak.

Den som vill gå vidare är välkommen att ge sig på det arbetet. Det kan vara månader som genererar det, det kan också vara församlingar.

Antal per församling och månad ger följande stapeldiagram:

Antalet födda per månad har sina maxnivåer i mars och september för Ljusterö, Roslags-Kulla Österåker och Östra-Ryd. Varför Vaxholm och Värmdö avviker därifrån vet jag inte. Möjligen att militärens påverkan i Vaxholms underlag genererar variationen där mars flyttats fram till maj och september har en tydlig nedgång. Att Värmdö har februari som topp i stället för mars kan jag bara notera. Mer "knådande" skulle säkert ge fler svar, men det har vi inte utrymme för.

Leif Gannert

Föreningens höstmöte i Vaxholm

Tisdagen den 27 november arrangerade föreningen ett välbesökt höstmöte i Vaxholms stadsbibliotek.

Efter sedvanliga mötesförhandlingar fick vi lyssna till Carl-Uno Sjöblom, som höll ett intressant anförande med rubriken "Drottning, Greve och Kamrer- tre historiska Vaxholmare".

Anita Järvenpää

Sysslingens datum för 2013

Följande datum gäller som riktlinjer för årets tidningar. Bidrag till tidningen kan sändas via e-post eller vanligt brev till:

e-post: *Sysslingen@hotmail.com, Info@roslagen.be*

brev: *Susanne Fagerqvist, Murkelvägen 137, 184 34 Åkersberga.*

Bidragen vill vi ha senast ca 4 veckor före utgivningsdag. Se sid 2 i tidningen.

Utgivningsdagar

Nr 1	januari	Nr 2	mars
Nr 3	augusti	Nr 4	november

Revisorer:

Ordinarie Len Blomgren 08-540 603 24
Ulla-Lena Lindström 070-628 19 85

Suppleant Birgit Lindkvist 08-540 631 79

Valberedning:

Sammanställande Olle Sellström 08-540 216 43
Arne Sundberg 08-541 324 55
Marianne Fröblom 08-540 673 64

Redaktionskommitté:

Susanne Fagerqvist Inger Rydholm
Arne Sundberg Leif Gannert
Anita Järvenpää Olle Kungberg
Nils Lindgren Ulla Sellbom
Olle Keijser Dick Fagerqvist

Nya medlemmar

Leif Lundquist	Källvik	185 91 Vaxholm
Ulla Persson	Murkelvägen 97	184 34 Åkersberga
Rolf Idesten	Ekebydalsvägen 86	186 33 Vallentuna
Solveig Lind	Lotsgatan 8	185 32 Vaxholm
Sten Ljungkvist	Smedbyvägen 58	184 32 Åkersberga
Lars-Göran Roos	Knipvägen 37	184 62 Åkersberga
Carola Roos	Knipvägen 37	184 62 Åkersberga
Synnöve Visteus	Timmermansvägen 3	185 34 Vaxholm

Copexmaskiner bortskänkes

Vi skänker bort två stycken Copexmaskiner, som vi inte behöver. Är du intresserad av att få en (eller båda) apparaterna kan du höra av dig till mig på telefon 08-541 338 19.

Först till kvarn.....

Anita Järvenpää